

Предложение за незабавно възприемане на мерки за борба с ефектите на икономическата криза

БЪЛГАРСКА НОВА ДЕМОКРАЦИЯ

Ефектите от започналата през 2007 г. финансова криза изправиха световната икономика пред може би най-голямото предизвикателство в следвоенната история. Към края на 2008 г. почти всички развити и развиващи се икономики вече изпитват влиянието на една тежка криза на доверие във финансовия сектор, която вече се прелива в реалната икономика. Вече открито може да се каже, че 2009 г. ще бъде първата кризисна година и за България след почти 10 г. на плавна конвергенция с нивата на доход в страните от ЕС. Ние от Българска нова демокрация (БНД) смятаме, че настоящият план на правителството за борба с кризата не отговаря както концептуално, така и на ниво на конкретни политики, на дългосрочните цели за ускорен и устойчив икономически растеж на България.

През последните 2-3 години икономическият дебат се води предимно на нивото на приходната и по-общо на данъчната политика. Възприемането на някои безспорно правилни мерки като намаляването на данъчно-осигурителната тежест неоснователно позволи на доминираното от БСП правителство да твърди, че прилага една балансирана дясна икономическа политика. На практика обаче разходната политика на българските правителства остана автентично лява, доминирана от значителни ежегодни увеличения на разходите във всички нереструктурирани публични сектори. „Новото” в правителствения план срещу кризата е, че политиката на неефективните публични разходи ще бъде допълнена от рекордно увеличение на публичните инвестиции и държавната намеса, с които да се управлява икономическата активност. Ние от БНД смятаме, че моделът на фискални стимули през публичните инвестиции е не само не достатъчно икономически защитим, но дори и вреден в българския контекст на корупция и отклоняване на средства за политически цели в навечерието на парламентарните избори. Огромният брой корупционни скандали по време на мандата на Тройната коалиция и продължаващото несправяне със злоупотребите ни кара да мислим, че прекалено активната икономическа политика на държавата означава повече пари за съмнителни проекти, които ще финансират близките до управляващите фирми - т.е. активната икономическа политика на държавата означава не спасителен план за България и нейните граждани, а "спасителен пояс за корупцията".

Настоящата ситуация има само два правилни подхода – намаляване на публичните разходи, които да освободят необходимия ресурс за прилагане на мерки, които да стимулират икономическата активност и производството в краткосрочен план – намаление на данъчно-осигурителната тежест, борба с корупцията и подобряване на бизнес средата. Паралелно с тях трябва да бъдат приложени мерки за реформи в образователната, здравната и пенсионната системи, които да осигурят дългосрочната устойчивост на българската икономика.

Затова, ние от БНД, считаме, че е необходимо незабавно да се възприемат следните групи мерки за борба с ефектите на икономическата криза:

1. Финансова стабилност

- Разработване на механизъм за постоянни консултации между Министерство на финансите (МФ) и БНБ и разработване на системи за ранно предупреждение на базата на модел от изпреварващи, съвпадащи и изоставащи индикатори¹, който да подпомогне реакцията при неблагоприятни развития в динамиката на публичните финанси, външната позиция, реалния и финансовия сектори;

- Ускоряване и интензифициране на преговорите със страните-членки, Европейската комисия и Европейската централна банка за незабавно приемане на страната във валутно-курсския механизъм, предшестващ официалното приемане на еврото, като допълнителна гаранция за запазването на паричния съвет в страната при настоящия курс на лева към еврото;

- Поемане на ангажимент за използване на фискалния резерв с цел поддържане на кредитната активност в страната в случай на рязък спад на кредитирането под формата на правителствени депозити в търговските банки и/или репо сделки срещу ангажимент за кредитиране на българския бизнес и домакинства и недопускане на прехвърляне на тези средства към чуждестранните банки-майки;

- Постигане на джентълменски споразумения в рамките на законите за използване на всички средства от евентуални допълнителни намаления на минималните задължителни резерви на търговските банки при ЦБ за кредитиране на резиденти и недопускане на прехвърляне на средства към централите на чужди банки зад граница;

- Инициране на дебат за промяна в наредба номер 6 на БНБ за кредитиране на банки по посока на разширяване на дефинициите за ликвиден риск с цел недопускане на нестабилност в която и да е банкова институция при пълно съобразяване със независимостта на БНБ и механизмите на паричния съвет, произтичащи от Закона за БНБ;

- Създаване на постоянен консултационен съвет между представители на МФ, БНБ, КФН, БФБ и АТБ (Асоциация на търговските банки), който да подпомага обсъждането на въпроси, касаещи стабилността на финансовата система, да координира позиции и да информира за развитието на финансовите пазари при спазване на принципите на ненамеса във функциите на БНБ и КФН;

- Увеличаване на гаранцията по депозитите до 200 000 лв. за влоговете на лице в една банка, както и съкращаване на срока на изплащане на депозитите до 30 дни от отнемането на лиценза от БНБ;

- Задвижване на процедурите по приватизация чрез фондовия пазар на големите държавни компании на борсата като сигнал за дългосрочен ангажимент, което ще оживи и пазара на компенсаторни инструменти;

- Прилагане на данъчни стимули за инвестиции в колективни инвестиционни схеми и увеличение на праговете на данъчните облекчения при допълнително осигуряване и животозастраховане от страна на физически лица;

2. Икономическа политика и бизнес среда

---

¹ Подобен модел може да включва индикатори като ръст на парично предлагане, динамика на чуждестранните инвестиции, индустриално производство, изпълнение на бюджетните приходи, доходи и пр.

- Пренасочване на публичните инвестиции в проекти с дългосрочна възвръщаемост като инвестиции във възобновяеми енергийни източници, иновационни проекти и развитие на технологична инфраструктура;
- Създаване на специален фонд за компенсиране на работодателите при намаление на работното време или престой с цел недопускане на съкращения на работни места в период на съкращаване и неритмичност на поръчки, включително и чрез временно пренасочване на средства от Фонда за гарантиране на вземанията;
- Съкращаване и опростяване на процедурите по несъстоятелност и ликвидация на търговските дружества, което да позволи по-бързо и ефективно удовлетворяване на вземанията в условията на икономически криза;
- Преосмисляне на ролята на регулаторните агенции, определяне на ясни и прозрачни правила за работата им, налагане на ефективни мерки за прилагане на европейското законодателство в областта на защитата на конкуренцията и потребителите, както и създаване на предвидимост за движението на административно регулираните цени за българския бизнес и домакинства;
- Въвеждане на прозрачни и конкурентни процедури при концесиониране и други форми на публично-частно партньорство, с които държавата да се освободи от разходи в сфери, където може да бъде заменена от частния капитал. Законови ограничения за поемане на държавни гаранции при концесионни договори;
- Съкращаване на съществуващите лицензионни и регистрационни режими и създаване на административен и технически капацитет за съкращаване на сроковете за издаване, както и премахване на незаконосъобразните режими на държавно и общинско ниво чрез строг контрол по прилагането на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанска дейност.
- Намаляване на субсидирането на губещи и неререформирани държавни предприятия и сектори;
- Намаляване на минималния изискуем капитал за регистрация на дружество с ограничена отговорност до нивата от страни като Франция, Ирландия, Канада и т.н., което значително ще подобри условията за правене за бизнес в България в очите на чуждестранните инвеститори;
- Премахване на данъка върху дивидентите както за юридическите лица, така и за физически лица;

3. Ефективно използване на европейските средства

- Предприемане на спешни мерки за преодоляване на административния капацитет на Одитния орган и завършване на изграждането на липсващите модули в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от структурните инструменти на ЕС (ИСУН) с цел получаване на оценки по съответствие по всички оперативни програми;
- Осигуряване на пълна прозрачност при обществени поръчки и конкурсни процедури чрез допускане на участие на национално представени бизнес организации, неправителствения сектор и медиите при работата на съответните конкурсни комисии;
- Приемане на строга законова регламентация за конфликта на интереси.